

A gerontológia kapcsolata a többi humán tudománnyal

Boga Bálint

Magyar Gerontológiai és Geriátriai Társaság

Kulcsszavak: gerontológia, holisztikus tudomány, human tudomány

Haranghy Lászlónak, - akit a magyar gerontológia alapítójának tekintünk, megállapítása szerint: a gerontológia a 20. század tudománya. Valóban ekkorra gyűlt össze annyi és tudományosnak elfogadott adat az öregedés folyamatára és az időskorra vonatkozóan, hogy az indokolja a tudományos kritériumok teljesülésével a „gerontológia tudomány” megszületését. Ezen kívül az idősök számának jelentős emelkedése a szociológia oldaláról tette ezt szükségessé. A tudomány és orvosi területének neve is ekkor született (gerontológia: 1903, I. Mecsnyikov; geriátria: 1909, I. Nascher). Ennek ellenére még pár évtizede is vita volt a gerontológia önálló tudományként való elfogadásáról. Valóban egyértelmű multidiszciplináris volta, a szükséges feltételek közül többet más tudományból vett át (pl. biológia, orvostudomány, pszichológia, szociológia). Hasonló példa: az asztronómiát, a csillagászatot is önálló tudománynak tartjuk, pedig a fizika törvényein alapszik.

A gerontológia tárgya – véleményem szerint – minden jelenség, amely az emberrel kapcsolatba hozható és az öregedés/idősödés folyamata változást hoz létre rajta, így egyaránt természeti és társadalmi tudomány és az egyes területek a gerontológia, mint összefoglaló diszciplína egy-egy fejezetét képezik. Másik irányból megközelítve: mindegyik, az emberi létviszonyokkal foglalkozó tudománynak van egy gerontológiai fejezete. Ez evidens az ún. humán tudományok (szellemi jelenségek) esetében, itt említhető a művészetek gerontológiai megközelítésének kérdése is. Kiemelt terület ezen az oldalon az időskori tanulás (gerontoedukáció) témaköre, mivel a társadalom változása, fejlődése szükségessé teszi az új ismeretek elsajátítását a kompetens létezéshez ezen körülmények között. Azonban az embert a fizikai valóság környezeti tényezői is érintik, így a mondottak ezek területén legalább annyira érvényesek, mint az ún. humán szférában, tehát ezeket is humán tudománynak tarthatjuk. Ennek felismerése vezetett többek között arra, hogy a gerontechnológia a gerontológia egyik legfontosabb területévé vált.

Mindez igazolja, hogy a gerontológia az egyik legizgalmasabb holisztikus tudomány.

Az előadó összefoglaló kötete: Boga Bálint (2014). Pillantás a dombról, - Válogatott fejezetek az idősödéstudományból, united p.c. Kiadó